

ไผ่ มีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งเพื่อการอุปโภคและบริโภค
อิทธิพลของไผ่จึงฝังรากลึกลงในวิถีชีวิต ความเชื่อ จนปรากฏเป็นเรื่องเล่าขาน
ตำนานไผ่ ที่บอกเล่าสืบกันมาจวบจนปัจจุบัน

เรื่องเล่าขาน ตำนาน ไผ่

ญี่ปุ่น : คะงุยะ...เจ้าหญิงจากกระบอกไม้ไผ่

เรื่องราวของชายชาตรีที่ได้เข้าไปตัดไผ่ในป่าแล้วพบกับเด็กทารกเพศหญิงภายในปล้องไผ่ จึงนำกลับมาเลี้ยงเป็นลูกและให้ชื่อ **กะงุยะ ฮิเมะ** เมื่อเติบโตใหญ่กะงุยะเติบโตเป็นสาวงาม แม้มีชายมาขอแต่งงานมากมายแต่นางก็ไม่สนใจผู้ใด ความทราบถึง**จักรพรรดิมิคาโดะ**แห่งญี่ปุ่น ที่ทรงตกหลุมรักกะงุยะตั้งแต่วัยเยาว์ และทรงขอร้องนางแต่งงานด้วย แต่กะงุยะก็ปฏิเสธเธอให้เหตุผลว่า **“เธอไม่ใช่คนของดินแดนแห่งนี้ เธอมาจากแดนไกลจึงไม่สมควรแต่งงานกับพระองค์”**

สามปีต่อมาในฤดูใบไม้ผลิ กะงุยะได้บอกชายชาตรีเป็นพ่อว่าถึงเวลาแล้วที่นางจะต้องกลับดวงจันทร์ซึ่งเป็นถิ่นที่นางมาจาก ชายชาตรีกลัวลูกสาวจากไป จึงทูลขอความช่วยเหลือกับองค์จักรพรรดิ เมื่อถึงคืนวันเพ็ญตามกำหนด แม้จักรพรรดิจะจัดทหารชั้นเลิศไว้กักขังกะงุยะแน่นหนาเพียงใด แต่ก็ไม่สามารถต้านทานได้ ก่อนกะงุยะกลับไปดวงจันทร์ เธอได้มอบเสื้อคลุมของเธอให้ชายชาตรีและภรรยา และฝากมอบจดหมายพร้อมกับยาอายุวัฒนะให้แก่จักรพรรดิ

เมื่อจักรพรรดิได้ทรงอ่านจดหมายแล้วพระองค์ทรงเศร้าพระทัยมาก พระองค์จึงสั่งให้นำจดหมายตอบกลับของพระองค์ไปเผาที่ยอดเขาสูงแห่งหนึ่ง โดยหวังว่าข้อความนั้นจะถูกส่งไปถึงดวงจันทร์ พร้อมทั้งยังสั่งให้เผายาอายุวัฒนะที่นางมอบให้ เพราะพระองค์ไม่ปรารถนาจะมีชีวิตยืนยาวโดยที่ไม่มีโอกาสได้พบหน้านางอีก

ตำนานกล่าวต่อไปว่า ภูเขาสูงนั้นเรียกขานชื่อมาจากคำว่า **Fushi** หรือ **Fuji** ที่แปลว่า ไม่มีวันตาย และได้กลายมาเป็นชื่อของ **“ภูเขาไฟฟูจิ”** ในเวลาต่อมา กล่าวกันว่าควันจากภูเขาไฟที่คุกรุ่นพันวันลอยละล่องนั้น เป็นเสมือนประจักษ์พยานแห่งความรักที่จักรพรรดิมิคาโดะเผาจดหมายและยาอายุวัฒนะส่งขึ้นไปถึงกะงุยะที่อยู่บนดวงจันทร์จวบจนปัจจุบัน

อินโดนีเซียและหมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดีย : ราชาและราชินีจากกระบอกไม้ไผ่

วันหนึ่งชาวบ้านได้เข้าไปตัดไผ่ในป่า ขณะที่กำลังตัดนั้นเกิดได้ยินเสียงดังจากต้นไผ่ว่า **“หยุดก่อนมนุษย์ ขอย้ายได้ทำร้ายข้าได้โปรดปลดปล่อยข้าออกไปจากที่คุมขังนี้ด้วย”** ได้ยินดังนั้นชาวบ้านจึงตัดไผ่ต้นหนึ่งตามแนวยาว พบชายหนุ่มในต้นหนึ่ง และหญิงสาวอีกต้นหนึ่ง ซึ่งต่อมาได้รับการยกย่องให้เป็นราชาและราชินีของเกาะ

ฟิลิปปินส์ : หญิงชายล้วนมีต้นสายจากไผ่ลำเดียวกัน

ตำนานของชนเผ่าดั้งเดิมของฟิลิปปินส์กล่าวว่า มีนกยักษ์บินลงมาจากฟากฟ้า จากนั้นได้จิกไผ่ลำหนึ่งจนแยกออกเป็นสองซีกเท่า ๆ กันตามแนวดิ่งแล้วพบชายหญิงคู่นี้อยู่ในนั้น ซีกหนึ่งคือเพศชายซึ่งเป็นตัวแทนของความแข็งแกร่ง และอีกซีกเป็นเพศหญิงตัวแทนแห่งความงาม (**Si Malakas at Si Maganda : The strong one and the beautiful one**) จากนั้นชายหญิงคู่นี้ก็เป็นบรรพบุรุษ สืบลูกหลานเป็นชาวฟิลิปปินส์จนถึงปัจจุบัน

ประเทศไทย : ยอพระกลืน...กลืนกายหอม

เมื่อครั้งท้าววรวรรณจัดพิธีเลือกคู่ให้นางเกษณีผู้เป็นธิดา นางได้เลือกชายยากจนเป็นคู่ ทำให้พระบิดาทรงโกรธเกรี้ยวจึงไล่คนทั้งคู่ออกจากเมืองไป เมื่อออกจากเมืองชายยากจนนั้นได้กลับคืนร่างเป็นพระอินทร์แล้วพานางเกษณีเหาะขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ในเวลาต่อมาเมื่อนางเกษณีตั้งครรภ์และถึงกำหนดประสูติ พระอินทร์จึงพานางเกษณีลงมายังโลก นางได้คลอดพระธิดามีรูปร่างงดงาม กลิ่นกายหอม จึงตั้งชื่อว่า **ยอพระกลืน** แต่พระอินทร์ไม่สามารถนำพระธิดาไปยังสวรรค์ด้วยกันได้ จึงใส่ นางไว้ในปล้องไผ่สีสุก พร้อมกับกล่าววาจาสิทธิ์กำกับไว้ว่า **“หากมิใช่คู่ของนางแล้ว ผู้อื่นจะไม่สามารถตัดไผ่ลำนี้ได้เลย”**

จนวันหนึ่งพระมณีพิชัยผู้เป็นโอรสแห่งกษัตริย์กรุงศรีอยุธยาได้เสด็จประพาสป่า เมื่อประทับแรมทรงสุบิน(ฝัน)ว่ามีดอกไม้สวรรค์กลิ่นหอมชื่นใจหล่นลงมาบนพระแท่นบรรทม พอรุ่งขึ้นพระมณีพิชัยพร้อมด้วยข้าราชการบริพารจึงได้ติดตามกลิ่นหอมนั้นไป จนพบลำไผ่สีสุกที่นางยอพระกลืนซ่อนตัวอยู่ พระมณีพิชัยจึงใช้พระขรรค์ตัดด้วยเหตุที่เป็นคู่กันพระมณีพิชัยจึงสามารถตัดลำไผ่สีสุกและได้พบรักกับนางยอพระกลืน

เรียบเรียงข้อมูลจาก

- สราวุธ สังข์แก้ว, อัจฉรา ตรีวัฒนานนท์ และกิตติศักดิ์ จินดาวงศ์. “ไผ่ในเมืองไทย”. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: บ้านและสวน, 2557.
- Filipino Folklore series 1A, Malakas and Maganda Written by M. Franco
- พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว, บทละครนอก : ยอพระกลืน, โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ